

husene har jeg ikke noget imod den Ændring, der foreslaas, at man i Stedet for at tage disse Laan hos Husmandskreditforeningerne, skal tage dem hos Hypotekbanken. Jeg skal dog ikke undlade at gøre opmærksom paa, at jeg aldrig har kunnet forstaa, hvorfor Statskassen skulde laane hos Husmandskreditforeninger til Tab for Statskassen. Men dette Forhold blev afgjort i Fjor af Lovgivningsmagten, og jeg har derfor ikke noget imod, at man nu foretager den Forandring, at det i Stedet for bliver Hypotekbanken, disse Laan skulle gøres hos. Jeg haaber, at den til enhver Tid værende Finansminister ikke vil afhænde disse Obligationer, som Statskassen faar i Statshusene, paa en saadan Maade, saa der kan blive nævneværdigt Tab derved. Thi saa er det dog bedre, at Statskassen beholder dem, idet Statskassen jo let kan skaffe disse Penge.

Paa Grund af det sene Tidspunkt, skal jeg indskrænke mig til disse Bemærkninger og sluttelig anbefale Lovforslaget paa det bedste. Der er for mig ingen Tvivl om, at selv om Begyndelsen maaske kan blive svær nok for Banken, selv om det ikke er sikkert, at Hypotekbanken kan begynde sin Virksomhed lige straks, naar den er oprettet, skal det dog nok vise sig i noget længere Løb, at den vil faa megen Betydning for Pengeforholdene her i Landet. Den vil højne ret betydeligt Kursen paa Kreditforeningsobligationer, og derigennem vil den ikke blot gavne enkelte Klasser af Medborgere, men alle Grundejere i By og paa Land, og derigennem vil den ogsaa efter mit Skøn gavne Landets Erhvervsforhold i det hele; thi disse ere i høj Grad afhængige af, at Pengene ikke ere for dyre.

Formanden: Da flere Talere ere indtegnede, skal jeg her afbryde Forhandlingerne.

Under Mødet har Indenrigsministeren ved Skrivelse af Dags Dato underrettet mig om, at han ønsker her i Tinget at fremsætte:

Forslag til Lov om et midlertidigt Tillæg til Lov om Haandværks- og Fabrikdrift m. v. af 29. December 1857,

og jeg giver udenfor Dagsordenen Ordet til den højtærede Indenrigsminister, for at han kan fremsætte dette Lovforslag.

Indenrigsministeren (Sigurd Berg):

Det Lovforslag, jeg herved har den Ære at forelægge for det høje Ting, fremsættes efter Anmodning af Ædruelighedskommissionen. Det drejer sig om et midlertidigt Tillæg til Loven om Haandværks- og Fabrikdrift af 29. December 1857 og omhandler Gæstgiverinæring i København, Frederiksberg, Købstæderne og Handelspladsen Marstal, saaledes at de Gæstgiverinæring, for hvilke der er løst Næringsadkomst efter denne Lovs *Forelæggelse* for Rigsdagen, skulde være undergivne den Bestemmelse, at der til dem ikke skulde knytte sig Ret til at beværte andre end rejsende, som herberges i Gæstgiveriet. Det foreslaas, at der kan gives Undtagelsesbestemmelser under ganske særlige Betingelser, og i øvrigt foreslaas det, som nævnt, ogsaa i Loven, at den kun skal gælde midlertidig, nemlig til 1. April 1909. Forholdet er nu dette, at det er tilladt Kommunerne med Indenrigsministerens Billigelse at fastsætte Vedtægter, i Kraft af hvilke Antallet begrænses af dem, der kunne løse Værtshusholderborgerskab i Byerne, og saa vidt jeg husker, have alle Kommuner benyttet denne Ret. Nogle Kommuner have ogsaa benyttet Retten saaledes, at de have lukket for Tilgangen, — faktisk have begrænset Antallet til et bestemt Tal. Nu har det efter Afsigelsen af to Højesteretsdomme af 1881 og 1889 vist sig, at disse Bestemmelser kunne omgaaes, ved at vedkommende løser Næringsadkomst for et Gæstgiveri, der kun er indrettet paa at kunne herbergere, men i øvrigt faktisk drives som Værtshusholderinæring. Forholdene have da udviklet sig saaledes, at medens det f. Eks. i København indtil 1882 var regelmæssigt, at der blev løst mellem 15 og 20 Gæstgiverborgerskaber aarligt, er der efter de to Højesteretsdomme efterhaanden blevet løst mellem 130 og 140 aarligt. Nu har Ædruelighedskommissionen fundet, at det vilde være heldigt for Lovgivningsmagtens Frihed, om dette blev ændret, saaledes at den omtalte faktiske Omgaaelse ikke fortsat kunde finde Sted ved de ny Gæstgiverier, der oprettes. Man har derfor anmodet mig om at forelægge et saadant Lovforslag. Formaålet dermed er altsaa dette, at Lovgivningsmagtens eventuelle ny Bestemmelser til sin Tid ikke skulde være hindrede i deres Udførelse af uheldige Forhold, som ofte gennem denne Omgaaen af Loven havde fundet Sted i de mellemliggende Aar, inden man havde be-